

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kansaneläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kansaneläkelakiin, perhe-eläkelakiin, rintamasotilaseläkelakiin ja eläkkeensaajien asumistukilakiin tehtäviksi muutokset, joilla pyritään helpottamaan ja nopeuttamaan kansaneläkeuudistuksen johdosta saapuvien hakemusten käsittelyä ja muutoinkin

yksinkertaistamaan hakemusmenettelyä. Esitykseen sisältyy myös eräitä teknisiä muutoksia kansaneläkelakiin ja rintamasotilaseläkelakiin.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Kansaneläkelaki

Kansaneläkeuudistuksen tarkoituksena on asteittain luopua nykyisestä tarveharkinnasta. Tukiosasta ja tukilisästä muodostettava lisäosaa määrättäessä otetaan eläkevähenteisyyden täydellisesti toteutuessa vuoden 1985 alusta lukien huomioon ainoastaan työeläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat suoritukset ja korvaukset. Vuosituloa vahvistettaessa ei työeläkkeiden ja niihin rinnastettavien etuuskien suuruuden määrittämiseen liity kohtuusharkintaa. Tämän vuoksi sosiaalivakuutustoimikunta ei kansaneläkelain 67 §:n (103/82) perusteella enää vahvista lisäosavuosituloa vuoden 1985 alusta lukien. Koska edellä mainitusta syystä näiden tulojen vahvistaminen sosiaalivakuutustoimikunnassa ei ole vuotta 1985 aikaisemmaltakaan ajalta tarkoituksenmukaista, ehdotetaan lisäosahakemusmenettelyn nopeuttamiseksi ja helpottamiseksi vuosia 1983 ja 1984 koskevaa kansaneläkelain 67 a §:ää muutettavaksi siten, ettei sosiaalivakuutustoimikunta vahvista mainit-

tuja etuuksia vuositulona. Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtäväksi vuosina 1983 ja 1984 jäisi edelleen harkinnanvaraisten tulojen vahvistaminen.

Kansaneläkejärjestelmän kokonaisuudistusta koskevan 1 päivänä tammikuuta 1980 voimaan tulleen I A-vaiheen (588/78) yhteydessä muutettiin työeläkkeiden tuloksilukemista koskevaa säännöstä muun muassa siten, ettei 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen työeläkkeelle siirtyvälle lueta kansaneläkkeen tukiosaa tai tukilisää määrättäessä tuloksi työeläkkeeseen maksettavaa lykkäyskorotusta. Etuoikeus koski vain niitä eläkkeensaajia, jotka täyttivät 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen. Kansaneläkelain 26 §:ssä säädetään, ettei eläkkeensaajalle lueta tuloksi edellä mainittua lykkäyskorotusta myöskään lisäosaa määrättäessä. Säännöksen selventämiseksi siten, ettei se koski muita kuin niitä eläkkeensaajia, jotka ovat täyttäneet 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, esitetään kansaneläkelain 26 §:n 2 momenttia tältä osin muutettavaksi.

Kansaneläkeuudistuksen vuoden 1983 alusta lukien toteutuvan II A-vaiheen lainsäädännön yhteydessä lisättiin kansaneläkelakiin uusi

91 a §, jonka mukaan kansaneläkkeen lisäosasta on soveltuvin osin voimassa, mitä muualla laissa on säädetty kansaneläkkeen tukiosasta ja tukilisästä. Koska säännöksen tulisi koskea myös kansaneläkkeen pohjaosaa ja perusosaa, ehdotetaan siihen lisättäväksi näitä koskeva maininta.

1.2. Perhe-eläkelaki

Edellä mainittu kansaneläkkeen lisäosahakemusten käsittelyä helpottava muutos, jonka mukaan sosiaalivakuutustoimikunta ei vahvista vuositulona ansioeläkkeitä tai niihin verrattavia etuuksia, olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää myös perhe-eläkejärjestelmään. Tämän vuoksi ehdotetaan vastaava muutos tehtäväksi perhe-eläkelain (105/82) 16 d §:ään.

1.3. Rintamasotilaseläkelaki

Rintamasotilaseläkelain 8 §:n 3 momentin 4 kohdan (119/82) mukaan rintamasotilaseläketä määrättäessä luetaan työnantajan vapaaehtoisesti kustantama tai suorittama elatus sellaiselle työntekijälleen, jolla ei ole oikeutta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan eläkkeeseen, tuloksi vain siltä osin kuin se ylittää rintamasotilaseläkelaisissa määrätyn täyteen eläkkeeseen oikeuttavan rajatulon. Sen määrä on heinäkuun 1982 alussa maksettavien kansaneläkkeiden indeksitason (KE-ind. 689) mukaan 6 480 markkaa vuodessa. Kansaneläkelain 26 §:n mukaan otetaan 1 päivästä tammikuuta 1983 alkaen kansaneläkkeen lisäosaa määrättäessä vuositulona huomioon kokonaisuudessaan 1 päivänä heinäkuuta 1975 tai sen jälkeen sattuneeseen eläketapahtumaan perustuva työeläke. Tällöin poistuu mainittujen työeläkkeiden osittainen nykyistä tukiosaa koskeva etuoikeus, jonka määrä on 6 890 markkaa vuodessa (KE-ind. 689). Rintamasotilaseläkkeensaajan siirtyessä kansaneläkkeelle vuoden 1983 alusta tai sen jälkeen saatava eläkkeen määrä alentua edellä mainitun erilaisen tulokäsittelyn vuoksi. Aleneman estämiseksi olisi rintamasotilaseläkelain 8 §:n 3 momenttia muutettava siten, että työnantajan

vapaaehtoisesti kustantamat eläkkeet luettaisiin kokonaan tuloksi kuten kansaneläkejärjestelmässä. Uutta säännöstä sovellettaisiin kuitenkin vain sellaisiin rintamasotilaseläkkeisiin, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen. Täten estettäisiin sellaisten rintamasotilaseläkkeiden mahdollinen aleneminen, joissa vapaaehtoinen eläke on otettu tulona huomioon vain edellä sanottua rajatuloa ylittävältä osin. Muutos koskee vain muutamia kymmeniä rintamasotilaseläkkeensaajia.

Rintamaveteraanien varhaiseläkejärjestelmän yhteydessä toteutettiin vuoden 1982 syyskuun alusta voimaan tullut rintamasotilaseläkelain muutos (20/82), jolla naiset saatettiin samalla tavoin rintamasotilaseläkejärjestelmän piiriin kuin vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneet miehet. Tämän vuoksi olisi rintamasotilaseläkelain 6 §:ään, 12 §:n 3 momenttiin ja 13 §:ään lisättävä maininnat myös rintamapalvelukseen osallistuneesta naisesta.

Rintamasotilaseläkelain 8 §:n 4 momentissa oleva puolison työtulon etuoikeutta koskeva markkamäärä olisi muutettava vastaamaan rintamasotilaseläkelain muuttamisesta annetun lain (106/82) voimaantulosäännöksen indeksitasoa. Lain 12 §:n 1 momentissa riittää viittaussäännös kansaneläkelain 32 a §:n 1 momenttiin, jossa säädetään eläkkeen tarkistamista edellyttävästä tulon nousun määrästä.

Rintamasotilaseläkelain 15 a §:ään ehdotetaan tehtäväksi vastaava hakemusten käsittelyä sosiaalivakuutustoimikunnassa koskeva muutos kuin kansaneläkelain 67 a §:ään.

1.4. Eläkkeensaajien asumistukilaki

Myös asumistukihakemusten käsittelyn helpottamiseksi olisi eläkkeensaajien asumistukilain 8 b §:ään tehtävä vastaava muutos kuin kansaneläkelain 67 a §:ään. Samalla olisi mainittuun eläkkeensaajien asumistukilain 8 b §:ään tehtävä täsmennys, jonka mukaan asumistukea tarkistettaessa sosiaalivakuutustoimikunta ei vahvista vuosituloa silloin, kun vuositulo on niin pieni, ettei se vaikuta asumistuen määrään. Asumistukien tarkistamismenetelyn yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi ehdotetaan vielä eläkkeensaajien asumistukilain 8 §:ään lisättäväksi uusi 5 momentti, jonka mukaan asumistuen korotus voidaan myön-

tää ilman hakemusta, jos korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa. Säännös vastaa sisällöltään lisäosaa koskevaa kansaneläkelain uutta 32 a §:ää. Menettelyä voitaisiin soveltaa esimerkiksi vanhustentaloissa asuvien eläkkeensaajien asumistukien tarkistuksissa.

2. Kustannukset

Esityksestä ei aiheudu kansaneläkejärjestelmälle, perhe-eläkejärjestelmälle, rintamasotilas-

eläkejärjestelmälle eikä eläkkeensaajien asumistukijärjestelmälle lisäkustannuksia.

3. Voimaantulo

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 26 §:n 2 momentti, 67 a §:n 1 momentti ja 91 a §, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), näin kuuluviksi:

26 §

Lisäosaa määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön, merimieseläkelain (72/56) taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta eikä, jos vakuutettu on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta.

67 a §

Sen lisäksi, mitä sosiaalivakuutustoimikunnasta on 67 §:ssä säädetty, toimikunta vahvistaa vuosia 1983 ja 1984 koskevat lisäosaan vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan edellä 26 §:n 1

momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia. Vuositulon vahvistamista koskeva päätös on viipymättä annettava asianomaisen vakuutetun tiedoksi. Päätös on vakuutetun pyynnöstä alistettava eläkelaitoksen tarkastettavaksi. Sitä koskeva kirjallinen pyyntö on annettava asianomaisen vakuutuspiirin paikallistoimistoon 14 vuorokauden kuluessa sen päivän jälkeen, jona päätös on annettu hakijan tai hänen edustajansa tiedoksi.

91 a §

Mitä muualla laissa on säädetty kansaneläkkeen perusosasta, tukiosasta ja tukilisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

2.

Laki

rintamasotilaseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 6 §, 8 §:n 3 momentin 4 kohta sekä 4 ja 5 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti, 13 ja 15 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §, 8 §:n 5 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti ja 15 a § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (106/82), 8 §:n 4 momentti 23 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (575/82) ja 13 § osittain muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla, näin kuuluviksi:

6 §

Jos rintamasotilaan tai rintamapalvelukseen osallistuneen naisen tai hänen puolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa hänen kanssaan tai jos rintamasotilas tai rintamapalvelukseen osallistunut nainen tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa muulla tavoin huolehtii lapsen toimeentulosta, lasketaan rintamasotilaseläke siten, että 2 §:n ja 4 §:n 3 momentin mukaisia täysimääräisen rintamasotilaseläkkeen määriä korotetaan 636 markalla kutakin tässä pykälässä tarkoitettua lasta kohden. Yhteistä rintamasotilaseläkettä määrättäessä korotetaan 4 §:n 4 momentin mukaista rintamasotilaseläkettä 1 272 markalla kutakin tässä pykälässä tarkoitettua lasta kohden.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna lapsena pidetään myös sellaista avioliiton ulkopuolella syntyntä lasta, johon kohdistuva elatusvelvollisuus on oikeuden päätöksellä tai asianmukaisella sopimuksella vahvistettu. Sama koskee rintamasotilaan tai rintamapalvelukseen osallistuneen naisen kasvattilasta, jonka toimeentulosta hän tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

8 §

Vuosituloksi ei lueta:

4) huoltoapua;

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan puoliso ei saa kansaneläkettä eikä rintamasotilaseläkettä, luetaan puolison työtulosta vuosituloksi vain se osa, joka ylittää 12 040 markkaa.

Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulos-

ta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus sekä työllisyyslain mukainen työttömyyskorvaus ja valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukainen päiväavustus.

12 §

Jos rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään kansaneläkelain 32 a §:n 1 momentissa mainitulla markkamäärällä verrattuna siihen tuloon, jonka perusteella rintamasotilaseläke on määrätty, rintamasotilaseläkkeen määrä on vastaavasti oikaistava tai rintamasotilaseläke lakkautettava. Rintamasotilaseläkkeen määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut rintamasotilaseläkkeeseen korottavasti vaikuttava muutos. Jos rintamasotilaseläkkeen korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan perhesuhteet muuttuvat tai puolisolle myönnetään kansaneläke tai rintamasotilaseläke tai se lakkautetaan, rintamasotilaseläkkeen määrä on vastaavasti oikaistava tai rintamasotilaseläke lakkautettava. Tällöin sovelletaan kuitenkin, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty.

13 §

Rintamasotilaseläke voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos rintamasotilas tai rintamapalvelukseen osallistunut nainen tai hänen puolisonsa on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin,

että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada rintamasotilaseläke tai olennaisesti sen määrään. Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että rintamasotilas tai rintamapalvelukseen osallistunut nainen on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa rintamasotilaseläkkeeseen. Sama koskee rintamasotilasta tai rintamapalvelukseen osallistunutta naista, joka rintamasotilaseläkkeen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut väärää tietoa rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja joka tämän vuoksi on saanut eläkettä aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla rintamasotilaseläke on 1 momentin perusteella evätty tai sitä on vähennetty, myöhemmin havaitaan kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

15 a §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan kansaneläkelain 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983 siten, että 8 §:n 3 momentin 4 kohtaa sovelletaan rintamasotilaseläkkeeseen, joka on alkanut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Tässä laissa säädettyt markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1976 lokakuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

3.

Laki

perhe-eläkelain 16 §:n muuttaminen

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain 16 d §, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82), näin kuuluvaksi:

16 d §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa leskeneläkkeen lisäosaan vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan kan-

saneläkelain 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

4.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 8 b §, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (112/82), sekä lisätään 8 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

8 §

— — — — —
Jos asumistuen korottamisen edellytykset

ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

8 b §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa asumistukeen vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan kansaneläkelain 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia. Sosiaalivakuutustoimikunta ei vahvista vuosituloa asu-

mistukea tarkistettaessa silloin, kun asumiskustannusten omavastuuosuuteen ei sisälly lisäomavastuuta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Marjatta Väänänen*

1.

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain 26 §:n 2 momentti, 67 a §:n 1 momentti ja 91 a §, sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus***26 §**

Lisäosaa määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön, merimieseläkelain (72/56) taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta eikä 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta.

Lisäosaa määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön, merimieseläkelain (72/56) taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, eikä, jos vakuutettu on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 §:n 2 momentin viimeisessä virkkeessä tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta.

67 a §

Sen lisäksi, mitä sosiaalivakuutustoimikunnasta on 67 §:ssä säädetty, toimikunta vahvistaa vuosia 1983 ja 1984 koskevan sen vuositulon, jonka perusteella oikeus lisäosaan ratkaistaan. Vuositulon vahvistamista koskeva päätös on viipymättä annettava asianomaisen vakuutetun tiedoksi. Päätös on vakuutetun pyynnöstä alistettava eläkelaitoksen tarkastettavaksi. Sitä koskeva kirjallinen pyyntö on annettava asianomaisen vakuutuspiirin paikallistoimistoon 14 vuorokauden kuluessa sen päivän jälkeen, jona päätös on annettu hakijan tai hänen edustajansa tiedoksi.

67 a §

Sen lisäksi, mitä sosiaalivakuutustoimikunnasta on 67 §:ssä säädetty, toimikunta vahvistaa vuosia 1983 ja 1984 koskevat lisäosaan vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan edellä 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia. Vuositulon vahvistamista koskeva päätös on viipymättä annettava asianomaisen vakuutetun tiedoksi. Päätös on vakuutetun pyynnöstä alistettava eläkelaitoksen tarkastettavaksi. Sitä koskeva kirjallinen pyyntö on annettava asianomaisen vakuutuspiirin paikallistoimistoon 14 vuorokauden kuluessa sen päivän jälkeen, jona päätös on annettu hakijan tai hänen edustajansa tiedoksi.

91 a §

Mitä muualla laissa on säädetty kansaneläk-

91 a §

Mitä muualla laissa on säädetty kansaneläk-

Voimassa oleva laki

keen tukiosasta ja tukilisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeen lisäosasta.

Ehdotus

keen *perusosasta*, tukiosasta ja tukilisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeen *pohjaosasta ja* lisäosasta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

2.

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 6 §, 8 §:n 3 momentin 4 kohta sekä 4 ja 5 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti, 13 ja 15 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §, 8 §:n 5 momentti, 12 §:n 1 ja 3 momentti ja 15 a § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (106/82), 8 §:n 4 momentti 23 päivänä heinäkuuta 1982 annetussa laissa (575/82) ja 13 § osittain muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla, näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

6 §

Jos rintamasotilaan tai hänen puolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa hänen kanssaan, tai jos rintamasotilas tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa muulla tavoin huolehtii lapsen toimeentulosta, rintamasotilaseläke lasketaan siten, että 2 §:n ja 4 §:n 3 momentin mukaisia täysimääräisen rintamasotilaseläkkeen määriä korotetaan 972 markalla vuodessa kutakin tässä pykälässä tarkoitettua lasta kohden.

Edellä 1 momenttia sovellettaessa pidetään rintamasotilaan lapsena myös sellaista avioliiton ulkopuolella syntyntä lasta, johon kohdistuva elatusvelvollisuus on oikeuden päätöksellä tai asianmukaisella sopimuksella vahvistettu. Sama koskee rintamasotilaan kasvattilasta, jonka toimeentulosta hän tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Ehdotus

6 §

Jos rintamasotilaan *tai rintamapalvelukseen osallistuneen naisen* tai hänen puolisonsa 16 vuotta nuorempi lapsi elää samassa taloudessa hänen kanssaan *tahi* jos rintamasotilas *tai rintamapalvelukseen osallistunut nainen tahi* hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa muulla tavoin huolehtii lapsen toimeentulosta, lasketaan rintamasotilaseläke siten, että 2 §:n ja 4 §:n 3 momentin mukaisia täysimääräisen rintamasotilaseläkkeen määriä korotetaan 636 markalla kutakin tässä pykälässä tarkoitettua lasta kohden. *Yhteistä rintamasotilaseläkettä määrättäessä korotetaan 4 §:n 4 momentin mukaista rintamasotilaseläkettä 1 272 markalla kutakin tässä pykälässä tarkoitettua lasta kohden.*

Edellä 1 momentissa *tarkoitettuna* lapsena pidetään myös sellaista avioliiton ulkopuolella syntyntä lasta, johon kohdistuva elatusvelvollisuus on oikeuden päätöksellä tai asianmukaisella sopimuksella vahvistettu. Sama koskee rintamasotilaan *tai rintamapalvelukseen osallistuneen naisen* kasvattilasta, jonka toimeentulosta hän tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Vuosituloksi ei lueta:

4) huoltoapulain (116/56) mukaan annettua huoltoapua, elatusta tai avustusta eikä työntekijän sellaiselle työntekijälleen, jolla ei ole oikeutta työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan eläkkeeseen, vapaaehtoisesti kustantamaa tai suorittamaa elatusta siltä osin kuin se ei ylitä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajatulon määrää;

4) huoltoapua;

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan puoliso ei saa kansaneläkettä eikä rintamasotilaseläkettä, luetaan puolison työtulosta vuosituloksi vain se osa, joka ylittää 12 040 markkaa. Mitä työtulolla tarkoitetaan, säädetään asetuksella, kuitenkin siten, että työtuloksi rinnastetaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus.

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan puoliso ei saa kansaneläkettä eikä rintamasotilaseläkettä, luetaan puolison työtulosta vuosituloksi vain se osa, joka ylittää 12 040 markkaa.

Edellä 4 momentissa tarkoitetuksi työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritettusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus sekä työllisyyslain mukainen työttömyyskorvaus ja valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukainen päiväavustus.

Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maatilataloudesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritettusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös työkyvyttömyyden perusteella maksettava päiväraha tai tähän rinnastettava ansionmenetyksen korvaus sekä työllisyyslain mukainen työttömyyskorvaus ja valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain mukainen päiväavustus.

12 §

Jos rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään 4 000 markkaa verrattuna siihen tuloon, jonka perusteella rintamasotilaseläke on määrätty, rintamasotilaseläkkeen määrä on vastaavasti oikaistava tai rintamasotilaseläke lakkautettava. Rintamasotilaseläkkeen määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut rintamasotilaseläkkeeseen korottavasti vaikuttava muutos. Jos rintamasotilaseläkkeen korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

12 §

Jos rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään kansaneläkelain 32 a §:n 1 momentissa mainitulla markkamäärällä verrattuna siihen tuloon, jonka perusteella rintamasotilaseläke on määrätty, rintamasotilaseläkkeen määrä on vastaavasti oikaistava tai rintamasotilaseläke lakkautettava. Rintamasotilaseläkkeen määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut rintamasotilaseläkkeeseen korottavasti vaikuttava muutos. Jos rintamasotilaseläkkeen korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

Voimassa oleva laki

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan perhesuhteet muuttuvat tai puolisolle myönnetään kansaneläke tai se lakkautetaan, rintamasotilaseläkkeen määrä on vastaavasti oikaistava tai rintamasotilaseläke lakkautettava. Tällöin sovelletaan kuitenkin, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty.

13 §

Rintamasotilaseläke voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos rintamasotilas tai hänen puolisonsa on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada rintamasotilaseläke tai olennaisesti sen määrään. Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että rintamasotilas on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa rintamasotilaseläkkeeseen. Sama koskee rintamasotilasta, joka rintamasotilaseläkkeen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut vääriä tietoja rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja joka tämän vuoksi on saanut eläkettä aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla rintamasotilaseläke on 1 momentin perusteella evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan rintamasotilaille kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

15 a §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa se vuositulo, jonka perusteella oikeus rintamasotilaseläkkeeseen ratkaistaan.

Ehdotus

Jos rintamasotilaseläkkeensaajan perhesuhteet muuttuvat tai puolisolle myönnetään kansaneläke tai rintamasotilaseläke tai se lakkautetaan, rintamasotilaseläkkeen määrä on vastaavasti oikaistava tai rintamasotilaseläke lakkautettava. Tällöin sovelletaan kuitenkin, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty.

13 §

Rintamasotilaseläke voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos rintamasotilas tai rintamapalvelukseen osallistunut nainen tai hänen puolisonsa on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada rintamasotilaseläke tai olennaisesti sen määrään, Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että rintamasotilas tai rintamapalvelukseen osallistunut nainen on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa rintamasotilaseläkkeeseen. Sama koskee rintamasotilasta tai rintamapalvelukseen osallistunutta naista, joka rintamasotilaseläkkeen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut vääriä tietoja rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja joka tämän vuoksi on saanut eläkettä aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla rintamasotilaseläke on 1 momentin perusteella evätty tai sitä on vähennetty, myöhemmin havaitaan kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

15 a §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa rintamasotilaseläkkeeseen vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan kansaneläkelain 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983 siten, että 8 §:n 3 momentin 4 kohtaa sovelletaan rintamasotilaseläkkeeseen, joka on alkanut 1 päivänä tammikuuta 1983 tai sen jälkeen.

Tässä laissa säädettyt markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua,

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jonka mukaan vuoden 1976 lokakuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

3.

Laki

perhe-eläkelain 16 d §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain 16 d §, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 d §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa se vuositulo, jonka perusteella lesken oikeus eläkkeen lisäosaan ratkaistaan.

16 d §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa *leskeneläkkeen lisäosaan vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan kansaneläkelain 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

4.

Laki

eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 8 b §, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (112/82), sekä lisätään 8 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

8 §

Jos asumistuen korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

8 b §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa se vuositu-

8 b §

Sosiaalivakuutustoimikunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä sen tehtävistä on kansaneläkelain 67 §:ssä säädetty, vahvistaa *asumistu-*

Voimassa oleva laki

tulo, jonka perusteella eläkkeensaajan oikeus asumistukeen ratkaistaan.

Ehdotus

keen vaikuttavat tulot, ei kuitenkaan kansaneläkelain 26 §:n 1 momentissa mainittuja tai muita niihin rinnastettavia etuuksia. Sosiaalivakuutustoimikunta ei vahvista vuosituloa asumistukea tarkistettaessa silloin, kun asumiskustannusten omavastuuosuuteen ei sisälly lisäomavastuuta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.
